

TOIMENPIDEALOITE 24/2014 vp

Julkisen sektorin tietojärjestelmien yhtenäistäminen

Eduskunnalle

Tietojärjestelmien hyödyntäminen julkisella sektorilla on ollut useilla vaalikaudilla hallitusten strategiahankkeiden kärjessä. Asiassa päästiin eteenpäin viime vaalikaudella, kun Keskustan johdolla säädettiin tietohallintolaki koko julkisen sektorin tietojärjestelmien yhteensovittamiseksi. Samassa yhteydessä valtiovarainministeriössä toteutettiin organisaatiouudistus, jolla ValtIT- ja KuntaIT-yksiköt yhdistettiin JulkIT-osastoksi. Kuluvalle vaalikaudella lain toimeenpano ei ole edistynyt lainkaan toivotulla tavalla.

Keskustan mielestä hallituksen on korkea aika ryhtyä toimeen. Julkisen sektorin tietojärjestelmät ja niiden hankinta on yhtenäistettävä ja keskitettävä. Tietojärjestelmien yhteensovittamisen varmistamiseksi on rakennettava koko julkista sektoria palveleva ja tietojärjestelmät yhteen koaava kokonaisarkkitehtuuri, johon julkisen sektorin toimijat voivat liittyä päivittäessään tai uudistaessaan tietojärjestelmiään. Järjestelmät on rakennettava koko julkista sektoria hyödyttäväksi, ei vain terveydenhuoltoa varten. Olennaista on niiden toimivuus, käyttövarmuus ja yhteensopivuus. Järjestelmien on palveltava sekä käyttäjiä että alalla työskenteleviä ammattilaisia. Mukaan kehittämis- ja suunnittelutyöhön on otettava toimijoita jokaiselta julkishallinnon käyttäjäsektorilta sekä tarvittaessa myös ulkopuolista asiantuntija-apua.

Vuoden 2011 kuntien toiminta- ja taloustilaston mukaan kuntasektori investoi ohjelmistoihin 69 miljoonaa euroa, mistä kuntien osuus oli noin 39 miljoonaa. Laitteisiin käytettiin 92 miljoonaa

euroa, josta kunnat maksoivat 60 miljoonaa. Tänä päivänä laitteet ja etenkin ohjelmistot hankitaan yhä enemmän pilvi- tai muina palveluina, jolloin yhteen maksuun sisältyy hankinta, käyttö, ylläpito ja usein myös koulutus. Kuntaliiton julkaiseman Kuntien tietotekniikka 2010 -tutkimuksen mukaan kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2010 tietotekniikkamenot olivat noin 827 miljoonaa euroa.

Esimerkiksi terveydenhuollon sähköisten tietojärjestelmien kehittämiseen käytetään Suomessa ja muissa Pohjoismaissa merkittäviä summia julkisia varoja. Kunnat uusivat tietojärjestelmiään keskimäärin 3—4 vuoden välein. Julkisen terveydenhuollon IT-kustannukset olivat vuonna 2010 noin 300 miljoonaa euroa, joka on noin 2,7 % julkisen terveydenhuollon kokonaismenoista. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon alueellisten tietohallintohankkeiden kehittämiseen on käytetty vuosina 2000—2009 noin 180 miljoonaa euroa.

Tietojärjestelmien yhtenäistämällä saadaan aikaan merkittäviä säästöjä koko julkisella sektorilla. Tavoitteena on parantaa tuottavuutta, laatua ja potilasturvallisuutta. Tällä hetkellä epäyhtenäiset tietojärjestelmät hankaloittavat ja hidastavat sairaanhoitoa, turhauttavat lääkäreitä ja potilaita — ja pahimmillaan aiheuttavat vaaratilanteita. Terveydenhuollon kokonaiskustannuksien on laskettu olevan seuraavan kymmenen vuoden aikana 80—200 miljardia euroa, joten tietojärjestelmien uusiminen on tarpeen. Terveydenhuollossa potilasdirektiivi sallii hoitoon hakeutumi-

sen mihin maahan tahansa EU-alueella. Tällöin tietoja on pystyttävä siirtämään sujuvasti riippumatta siitä, mihin asiakas esimerkiksi on hakeutunut hoitoon.

Säästöjä syntyy myös työajan käytön tehossuussa. Erityisesti lääkärin ja sairaanhoitajien tietojärjestelmien käyttöön kuluvaan aikaan on kiinnitetty viime aikoina huomiota. Jos työntekijä käyttää työajastaan tietojärjestelmien vuoksi ylimääräiset 15 minuuttia päivässä, on se 3,5 prosenttia päivittäisestä työajasta.

Kun kuntien ja kuntayhtymien palkka- ja sivukulumenot ovat Kuntaliiton vuoden 2011 tilastojen mukaan noin 20 miljardia euroa vuodessa, potentiaaliset säästöt ovat satoja miljoonia euroja.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy konkreettisiin toimenpiteisiin koko julkisen sektorin tietojärjestelmien yhteensovittamiseksi.

Helsingissä 4 päivänä marraskuuta 2014

Kimmo Tiilikainen /kesk
Mikko Alatalo /kesk
Sirkka-Liisa Anttila /kesk
Lasse Hautala /kesk
Antti Kaikkonen /kesk
Timo Kalli /kesk
Anne Kalmari /kesk
Elsi Katainen /kesk
Inkeri Kerola /kesk
Esko Kiviranta /kesk
Katri Komi /kesk
Timo V. Korhonen /kesk
Seppo Kääriäinen /kesk
Paula Lehtomäki /kesk
Jari Leppä /kesk
Mika Lintilä /kesk
Markus Lohi /kesk

Eeva-Maria Maijala /kesk
Mauri Pekkarinen /kesk
Terhi Peltokorpi /kesk
Arto Pirttilahti /kesk
Antti Rantakangas /kesk
Juha Rehula /kesk
Eero Reijonen /kesk
Markku Rossi /kesk
Simo Rundgren /kesk
Mikko Savola /kesk
Juha Sipilä /kesk
Ari Torniainen /kesk
Tapani Tölli /kesk
Mirja Vehkaperä /kesk
Anu Vehviläinen /kesk
Laila Koskela /ps